

Tisztelt Vállalkozások, Tisztelt Vállalkozók!

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (a továbbiakban: MKIK) és a teljes kamarai hálózat kiemelten támogatja a koronavírus járvány gazdasági hatásainak enyhítését, célzott eszközökkel történő kezelését. Jelen kiadványban hiteles és közérthető formában foglaljuk össze a legfontosabb információkat és az eddig bevezetett intézkedéseket. Ezzel alapvető célunk a vállalkozások válságkezelő intézkedéseinek támogatása. Tájékoztatjuk, hogy jelen dokumentumot folyamatosan frissítjük, ezért kérjük, hogy mindig a honlapunkon elérhető legfrissebb változatból informálódjon.

HELYZETKÉP

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 2020. március 11-én világjárvánnyá nyilvánította az új típusú koronavírus okozta COVID-19 vírusfertőzést. Az OECD és a Világgazdasági Fórum (WEF) számításai szerint a legrosszabb esetben a COVID-19 széleskörű elterjedése 2020-ban 1,5%-ra csökkentheti a globális növekedést - ami meredek visszaesés a 2019-re regisztrált 2,9%-os növekedéshez képest.

A járvány március eleje óta hazánkban is egyértelműen jelen van, gazdaságot érintő hatásai már most érezhetőek mikrogazdasági és nemzetgazdasági szinten egyaránt, azonban a hatások végső kimenetele még senki számára nem ismert. A kamara márciusban indított második kérdőíves kutatásának eredményeként kiderült, hogy a magyar cégek 70 százaléka nagyon kedvezőtlennek látja saját üzleti helyzetét a következő hat hónapra vonatkozóan. A járvány terjedésének hatására 71 százalékuk komoly, a cég működését jelentősen akadályozó zavarokat tapasztal. 92 százalékuknál a kapacitáskihasználtság csökkent a járvány előtti időszakhoz képest, 34 százalékuk pedig teljes leállásról számolt be. A cégek 61 százaléka egy hónapig vagy annál rövidebb ideig számít a fizetőképessége megőrzésére a jelenlegi helyzetben, külső források bevonása nélkül. A válaszadók nagy többsége (75 százaléka) a kereslet csökkenését érzi a fő akadályozó tényezőnek. 38 százalékuk a rendelkezések miatt kényszerül leállásra, 23 százalékukat a rendezvények betiltása és a nyitvatartási időre vonatkozó korlátozások érintik hátrányosan. A válaszadó cégek 31 százaléka a vállalati tartalékokat élné fel, ha egy esetleges karantén esetén egy hónapig nem lenne bevétele a cégnek. 34 százalékuk érzi úgy, hogy ebben az esetben nem lenne semmilyen lehetősége a fennmaradáshoz.

Míg a nagyvállalatok rendelkeznek pénzügyi tartalékokkal a sokk enyhítésére, addig a kis- és középvállalkozások ezek hiányában nehéz helyzetben vannak, lesznek. A kis- és középvállalkozások jelentik Magyarország gazdaságának gerincét, és mivel vélhetően a vírus tovább terjed, és hatással van a munkavállalókra, az ügyfelekre és az ellátási láncokra, a kis- és középvállalkozásoknak jelentős támogatásra lesz szükségük.

Az MKIK jelen helyzetben az aszimmetrikus tehermegosztás és a kényszerszolidaritás elvét tartja mérvadónak: az állami szerepvállalás dominanciája mellett a munkaadói és munkavállalói oldalon is szerepet kell vállalnia a gazdaságra nehezedő nyomás enyhítésében. A Kormányzatnak eljuttatott első

javaslatcsomag részeként az MKIK az alábbi feladatokat tekinti legfontosabbnak a vállalkozások vonatkozásában:

- a jelenlegi helyzetnek megfelelő működés fenntartása (fokozott higiéniai szabályok betartása, üzletmenetfolytonosság, belső- és külső kommunikáció)
- a vállalati cash-flow fenntartása, javítása,
- foglalkoztatási szint fenntartása,
- beruházási szint jelentős visszaesésének elkerülése.

A Kormány már több, a vállalkozások problémáit kezelő, azonnal beavatkozást igénylő intézkedést meghozott, és április 6-ra vagy 7-re ígéri az átfogó gazdasági növekedést és élénkítést segítő akcióterv bemutatását. Az MKIK a kialakult helyzet komplexitását tekintve, a vállalkozói javaslatokat figyelembe véve, offenzív gazdaságpolitikai magatartásra tett javaslatot a Kormány és az Operatív Törzs részére az említett akcióterv elkészítésének segítése érdekében. A fenti alapelvek figyelembevételével az MKIK március végén közzétett második „Krizis csomagja” az alábbi azonnali intézkedések eszközölésére terjed ki:

- Nemzeti Válságkezelési Alap felállítása
- Munkahelymegtartás biztosítása és a kialakult munkanélküliség azonnali kezelése
- Életképes hazai vállalkozói kör kiemelt támogatása
- Szolidaritási, közjót biztosító intézkedések

KORMÁNYZATI SEGÍTSÉG, INTÉZKEDÉSEK

A Kormány figyelembe véve a gazdasági helyzetet és a vállalkozások igényeit, építve az MKIK felméréseire és javaslataira folyamatosan jelent be olyan intézkedéseket, amelyek célja a vállalkozások, elsősorban a hazai kis- és középvállalkozások támogatása a koronavírus járvány közvetlen gazdasági következményeinek kezelése érdekében. Az eddig megjelent intézkedések röviden:

47/2020 (III.18.) Korm.rendelet alapján hozott intézkedések:

- A lakossági és **vállalati hitelek törlesztési moratóriuma** lépett életbe 2020. december 31-ig. A veszélyhelyzet fennállása alatt lejáró szerződés 2020. december 31-ig meghosszabbodik.
- A súlyos gondokkal küzdő szektorokban, a **bérleti szerződéseket június 30-ig nem lehet felmondással megszüntetni**, a bérleti díj a veszélyhelyzet fennállása alatt nem emelhető.
- A rendeletben meghatározott szektorokban márciustól június 30-ig egyebek mellett a munkáltatók a **munkabér utáni közteherfizetési kötelezettségét elengedik**. A járulékok közül kizárólag az egészségbiztosítási járulékfizetési kötelezettség áll fenn, amelynek havi mértéke 7710 Ft-nál nem lehet több.
- Nem kell megfizetni a 4%-os **turizmusfejlesztési hozzájárulást** márciustól június 30-ig

- A veszélyhelyzet időtartama alatt lehetővé válik a munkaidő-beosztás egyoldalú módosítása, a távmunka ill. otthoni munkavégzés elrendelése, egészségi állapot ellenőrzésének érdekében szükséges intézkedések lehetősége.

48/2020. (III. 19.) Korm.rendelet alapján hozott intézkedések:

- A veszélyhelyzet ideje alatt **üzleten kívüli kereskedelmi tevékenység és a csomagküldő kereskedelem** bejelentés és nyilvántartásba vétel nélkül folytatható. Üzleten kívüli kereskedelmi tevékenység során élelmiszer is forgalmazható.
- A **veszélyhelyzettel összefüggésben felmerült, indokoltnak ítélt költségek finanszírozása** tekintetében enyhébb szabályokat határozott meg a kormányzat.
- Bizonyos **adatszolgáltatásokkal, bejelentésekkel összefüggő bírságok nem szabhatóak ki** a veszélyhelyzet időtartama alatt.
- A **koronavírus elleni védekezéssel összefüggő beszerzéseket** egyedi mentesítés alapján a közbeszerzési és beszerzési szabályoktól eltérő módon is meg lehet valósítani. (A vonatkozó jogosultságok és kötelezettségek részletesen a Magyar Közlöny 49. számában [találhatóak.](#))

61/2020 (III. 23.) Korm.rendelet alapján hozott intézkedések:

- A személyszállítást végző szolgáltatók mellett további 81 480 kisvállalkozó kap 2020. június 30-ig **mentességet a KATA általánadó-fizetési kötelezettsége alól** a koronavírus-járvány miatt. (Az érintett tevékenységek listája a Magyar Közlöny 51. számában [elérhető.](#))
- Március, április, május és június hónapokban a **Szociális hozzájárulási adó (Szocho) kötelezettséget nem kell teljesítenie a rendeletben felsorolt tevékenységeket ellátó adózóknak.** (Az érintett tevékenységek listája a Magyar Közlöny 51. számában [elérhető.](#))

62/2020 (III. 24.) Korm.rendelet alapján hozott intézkedések:

- **Kamatos kamat a hiteltörlesztési moratórium ideje alatt nem számítható fel,** a törlesztőrészlet nagysága a futamidő időtartama alatt változatlan marad.

68/2020 (III. 26.) Korm.rendelet alapján hozott intézkedések:

- **Újabb tevékenységi körökben tevékenykedő vállalkozások mentesülnek a KATA általánadó fizetési kötelezettség alól.** (Az érintett tevékenységek listája a Magyar Közlöny 55. számában [elérhető.](#))

KAMARAI SEGÍTSÉG, INTÉZKEDÉSEK

Az MKIK és a teljes kamarai hálózat, mint a vállalkozások érdekeit képviselő köztestület, kiemelt feladatot lát el a gazdasági hatások felmérésében és kezelésében az érintett vállalkozásokkal és az ágazati szövetségekkel, érdekképviselletekkel együttműködésben. A kamarák az ország egész területén

telefonon és online csatornákon keresztül állnak az érintettek rendelkezésére. Az elérhető kamarai szolgáltatások röviden:

- **A járvány gazdasági hatásainak folyamatos mérése és elemzése, majd a vállalkozások igényeit és javaslatait összegző ágazati és általános javaslatcsomagok készítése a Kormány és az Operatív Törzs munkacsoportjai részére.** Részvétel a gazdaság újraindításáért felelős-, illetve a pénzügyi kormányzati akciócsoportok munkájában a vállalkozások érdekeinek hatékony és legfelsőbb szintű képviselése érdekében.

- **Kérdőíves felmérés:** <http://kutatas.gvi.hu/index.php/612439?lang=hu>
- **Javaslat bejelentő felület:** <https://mkik.hu/hirek/koronavirus-felmeres>
- **1. felmérés összefoglalója:** <https://mkik.hu/hirek/mkik-gvi-felmeres-koronavirus-varhato-gazdasagi-hatasai>
- **1. javaslatcsomag:** <https://mkik.hu/hirek/az-mkik-osszegzo-azonnali-beavatkozast-igenylo-javaslatai>
- **2. felmérés összefoglalója:** <https://gvi.hu/kutatas/602/a-koronavirus-gazdasagi-hatasainak-vallalati-kezelese-masodik-hullam>
- **2. javaslatcsomag:** <https://mkik.hu/download/0/mkik-valsagkezezo-csomag-0330>

- **Digitális „segélyvonal”, díjmentes tanácsadási szolgáltatások, folyamatosan frissülő digitális tartalmak biztosítása** a járványhelyzet okozta kényszerű digitális átállás támogatása érdekében az online térbe menekülő, bajba jutott cégek számára a kamara Modern Vállalkozások Programjának keretében.

- **Online ügyfélszolgálat** (chat ablakon keresztül): <https://vallalkozzdigitalisan.hu/>
- **Tanácsadói elérhetőségek:** https://vallalkozzdigitalisan.hu/ikt_tanacsadok.html
- **Tematizált digitalizációs tartalmak:** <https://blog.vallalkozzdigitalisan.hu/>

- **Hatékonyágnövelő üzleti e-learning képzések (tudatos vállalkozói és pénzügyi ismereteket, beszállítói ismereteket és külpiaci ismereteket) indítása** 2020. április végéig a kamara Országos Vállalkozói Mentorprogramjának keretében.

- **Honlap:** <https://www.vallalkozztudatosan.hu/>

- **Az 5.000 forintos kamarai hozzájárulás befizetési kötelezettség késedelmes teljesítésének elfogadása.**

JAVASOLT VÁLLALATI INTÉZKEDÉSEK A KORONAVÍRUS HATÁSAINAK ENYHÍTÉSÉRE

A koronavírus gazdaságot sújtó hatását ma még nem lehet konkrétan felmérni, de az biztosan látszik, ahogy a világgazdaságot, úgy a hazai gazdasági környezetet is egy váratlan sokk hatásként érte ez a pandémiás helyzet és az emiatt bevezetett korlátozások gazdasági hatásai. A legfontosabb jelen helyzetben a pánik elkerülése és a bizalom megtartása. Minden, amivel a gazdaságba és a vállalkozásokba vetett bizalmat erősíteni tudjuk, segíthet abban, hogy minimalizáljuk a válság okozta negatív hatásokat. A most tapasztalható krízishelyzet a mindennapi ügymenetet lelassíthatja, abban drasztikus változást idézhet elő, akár teljesen le is állíthatja a vállalkozások működését. A válság tehát elkerülhetetlen, de fel lehet rá készülni, ezzel mérsékelve a károkat.

ÜZLETMENET-FOLYTONOSSÁG BIZTOSÍTÁSA

Azok a vállalkozások, amelyek a koronavírus-fenyegetettség kezdeti szakaszában már készítettek üzletmenet-folytonossági vagy pandémiás tervet, könnyebb helyzetben vannak, több idejük volt felkészülni a várható változások menedzselésére. Azonban még a válság jelen állapotában is minden vállalkozásnak ajánlott ilyen tervet készítenie, annak érdekében, hogy kezelhetőbbé tegye a krízis kapcsán felmerülő feladatokat, problémákat: munkáltatóként jól átgondolt, felelős döntéseket tudjon hozni.

A továbbiakban a válsághelyzet kezelését könnyítő, szükséges teendők összegyűjtésére teszünk kísérletet:

1. Információgyűjtés

- Hiteles forrásból, napi szinten tájékozódjon az aktuális helyzetről.
(javasolt információs pontok: koronavirus.gov.hu, mkik.hu, területi kamarák, helyi önkormányzatok, szakmai szövetségek és érdekképviseltek)
- Legyen aktív kapcsolatban a vevőkkel, beszállítókkal az információáramlás felgyorsítása, az aktuális piaci igények felmérése, szigorodó elvárások egyeztetése (veszélyhelyzet miatt indokolt változások kezelése) érdekében.

2. Munkahelyi körülmények, munkavállalók iránti felelősség

- Gondolja át a kormányzati döntésekkel összhangban, hogyan tudja átalakítani a napi tevékenységét úgy, hogy megteremthesse a járvány terjedését minimalizáló munkakörülményeket.
- Alkalmazzon fokozott higiéniai elvárásokat, ennek feltételeit biztosítsa alkalmazottai számára fenntartva a munkavállalók bizalmát, ezáltal termelékenységét.
- Amennyiben a munka jellege és a technikai feltételek engedik, alkalmazza ideiglenesen a távmunka, otthoni munkavégzés intézményét munkavállalói védelme érdekében.

- Munkaadói felelőssége tudatában, a veszélyhelyzetnek megfelelően szabályozza a munkajogi kérdéseket.

3. Válságstáb kijelölése

- Határozza meg az alapvető felelősségi köröket és döntéshozatali kompetenciákat.
- A válságstáb optimális esetben az alábbi feladatköröket ellátó emberek részvételével alakuljon meg: ügyvezetés, jogi, pénzügyi, személyügyi, termelési, biztonsági, üzemeltetési területért felelős szakember.
- Végezzen kockázatelemzést az aktuális helyzet ismeretében.
- A friss információk és kockázatelemzések birtokában hozzon döntéseket az üzletmenet átszervezéséről a fizetőképesség fenntartása céljából.

4. Tájékoztatás

- Szükséges a belső és külső kommunikációs csatornák ellenőrzése, kontaktlisták készítése, frissítése, naprakészen tartása.
- Folyamatosan tájékoztassa munkavállalóit a pánik elkerülése érdekében az aktuális helyzetről, a vállalkozást érintő várható változásokról.
- Tájékoztassa partnereit a vállalkozás aktuális helyzetéről, az ügymenet várható változásairól.
- Amennyiben a vállalkozás nagy számú érdekgyáddal rendelkezik, azaz magas a partnerek, ügyfelek száma, intenzív sajtókapcsolati munkával (sajtóközlemények, sajtótájékoztatók) jelenítse meg a válság elkerülése érdekében tett intézkedéseiket.

ÁLTALÁNOS ÓVINTÉZKEDÉSEK A KORONAVÍRUS FERTŐZÉS MEGELŐZÉSE ÉRDEKÉBEN

A koronavírus járvány megelőzése érdekében elsősorban fokozott figyelmet kell fordítani a napi, higiéniai szabályok szigorú betartására, folyamatosan követni és alkalmazni kell a humán járványvédelmi intézkedéseket. Az étel-miszer-ellátással kapcsolatos vállalkozások esetében a Nemzeti Népegészségügyi Központ általános tanácsokat tett közzé a koronavírus járvány idejére. A vonatkozó eljárási tanácsokról és a legfrissebb intézkedésekről a [Nemzeti Népegészségügyi Központ honlapján](https://www.koronavirus.gov.hu) olvashat.

Általánosan betartandó óvintézkedések:

- Fontos és minden felelős embertől elvárható, hogy akinél felmerül a fertőzöttség gyanúja, ne menjen közösségbe!
- Fokozottan ügyeljenek a létesítmény, üzemi terület tisztaságára!
- Lehetőség szerint minden munkavállaló gyakran mosson kezet, illetve alkalmazzon alkoholos kézfertőtlenítést!
- Kerüljék az arc, szem, száj megérintését!
- Lehetőség szerint rendszeresen szellőztetett helyiségekben tartózkodjanak!

- Tisztítsák gyakrabban a rutinszerűen megérintett felületeket! (pl. klaviatúra, mobiltelefon, asztalok, fogantyúk, kilincsek, villanykapcsolók, munkavégzéshez használt eszközök)
- Köhögés, tüsszentés esetén használjanak papírzsebkendőt!
- A munkavállalók igyekezzenek a lehető legkisebb mértékűre korlátozni a szociális érintkezéseket!
- A munkavállalók igyekezzenek mindenkitől legalább másfél méter távolságot tartani!

Védőfelszerelések alkalmazása (az NNK ajánlása alapján):

- A dolgozóknak a munkavégzéshez folyamatosan (napi gyakorisággal és szennyeződés esetén) tiszta munka-, illetve védőruhát és eszközöket szükséges viselniük.
- Az üzemi területen védőeszközöket a vállalkozás eljárásaiban lefektetettek szerint kell viselnie a munkavállalóknak.
- A dolgozóknak általában nem szükséges a szájmascsk viselése, kivéve, ha az szerepel az üzem belső higiéniai utasításaiban.
- Amennyiben a vállalkozás tevékenységi területe megkívánja viselésüket, a szájmascsk, gumikesztyűk és egyéb védőeszközök cseréjének, vagy tisztításának/fertőtlenítésének idejét meg kell határozni.

Tanácsok koronavírussal fertőzött/ fertőzésgyanús munkavállaló esetén:

A védekezésben a megelőzésre kell törekedni, ezért legfontosabb, hogy lehetőség szerint csak teljesen egészséges emberek álljanak munkába.

Amennyiben egy dolgozónál munkavégzés közben betegség tünetei jelentkeznek, (hidegrázás, láz, erős köhögés, egyéb légzőszervi és mellkasi tünetek) a dolgozónak azonnal el kell hagynia a munkahelyét a felettese értesítése mellett, és fel kell vennie a kapcsolatot háziorvosával. (Amennyiben erre nincs lehetőség, el kell különíteni egy zárt helyiségben, például egy irodahelyiségben, de legalább 2 méterre a többi embertől és értesíteni a háziorvost, illetve súlyos tünetek jelentkezése esetén a mentőket.)

Ha a háziorvossal történő konzultáció során felmerül a koronavírus fertőzés NNK eljárásrend szerinti gyanúja, akkor az üzemben tartónak követnie kell a népegészségügyi hatóság további utasításait. (Forrás: [Nemzeti Népegészségügyi Központ](#))

ADÓKÖTELEZETTSÉGEK TELJESÍTÉSE

A járványhelyzet sok vállalkozást hoz nehéz és átláthatatlan helyzetbe az adó- és járulék fizetési kötelezettség teljesítése tekintetében is. A NAV a vállalkozások informálása céljából folyamatosan frissíti honlapján a gyakori kérdések menüpontját, melyen keresztül többek között az alábbi kérdésekre is választ kaphatnak a vállalkozások:

- Kiesünk-e a köztartozásmentes adózói adatbázisból, ha a járvány miatt nem tudunk időben fizetni?

- Mi történik, ha a könyvelőnk koronavírus fertőzése miatt nem tudunk időben adóbevallást készíteni?
- Ha mi magunk kerülünk karanténba, hogyan kell eljárunk adófizetés tekintetében?
- Be kell-e jelenteni a NAV-hoz, ha az adózó bezárja az üzletét a koronavírus miatt?

A folyamatosan frissülő NAV gyakori kérdések és válaszok oldala:

https://www.nav.gov.hu/nav/segitseg_rendkivuli_helyzetben/Gyakori_kerdések_es_v20200326.html